

VAIŅODES MŪZIKAS SKOLA

Tirgoņu iela 21a, Vaiņode, LV 3435, tālr.: 34 64888, tālr./fakss: 3464966, e-pasts vmsk@inbox.lv

Interešu izglītības programma

“MĀKSLA”

Apjoms: 19,5 stundas nedēļā

Darbs materiālā

Veidošana

Kompozīcija

Zīmēšana

Gleznošana

APSTIPRINĀTS

Vaiņodes Mūzikas skolas direktore:

(M. Ulberte)

MĀCĪBU PRIEKŠMETA *Darbs materiālā* PROGRAMMA

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA ILGUMS, SATURS UN SADALĪJUMS

1 MĀCĪBU GADAM

stundu sk.	Jaunākā gr.	Vidējā gr.	Vecākā gr.	Kopā
nedēļā	1	1	2	4
mācību gadā 35 nedēļas	35	35	35	140

MĀCĪBU PRIEKŠMETA MĒRĶIS:

Iepazīt un iemācīties strādāt ar dažādiem materiāliem. Apgūt jaunas tehnoloģijas, darba metodes un paņēmienus, iemācīties tos pielietot dažādu radošu uzdevumu veikšanā. Sekmēt ieinteresētas un radošas personības veidošanos, kas, iepazīstot un pētot dabas, vides un mākslas objektus, prot tos izmantot savos radošajos darbos.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA UZDEVUMI

Jaunākā grupa 34 st.

- veikt tehniski vienkāršus uzdevumus;
- veicināt iztēli un radošās spējas;
- attīstīt praktiskā darba pamatiemaņas.

Vidējā grupa 34 st.

- pilnveidot praktiskā darba iemaņas ;
- pilnveidot iztēli un radošās spējas;
- iepazīt dažādu materiālu pārveidošanas iespējas.

Vecākā grupa 34 st..

- padziļināt izpratni par dažādiem materiāliem;
- apgūt kompozīcijas pamatzināšanas;
- veidot prasmes veikt uzdevumus gan plāknē, gan telpā;

- iepazīt papīru kā daudzveidīgu materiālu;
- veidot vienkāršus telpiskus objektus no papīra.

Jaunākā un vidējā grupa 34+ 34 st.

Nr.	Tēma	st.sk.	Zināšanas un prasmes
1.	Papīra plastika (plēšana, griešana, līmēšana, aplicēšana, kolāža)	6	vienkāršu, telpisku objektu veidošana no papīra, izmantojot dažādu papīru faktūras
2.	Krāsas un laukumu ritms "Lauku ainava"	8	Izpratne par horizonta veidošanos un krāsu perspektīvu
3.	Apsveikuma kartiņa	4	prasmes aplikāciju, locījumu tehnikās. (papīra kā materiāla iepazīšana)
4.	Kompozīcija no dabas materiāliem	8	prast izmantot dabas materiālus savstarpējā mijiedarbībā
5.	Baltā kompozīcija	8	dažādu materiālu pielietojums (tekstilijas, ādas, pogas, pērlītes u.c.)
		34	

Vecākā grupa 34 st.

Nr.	Tēma	st.sk.	Zināšanas un prasmes
1.	Telpisku kompozīciju veidošana no papīra (divdimensiju uzdevumi, papīra locīšana, līmēšana, formu savienošana).	8	Iemācās izjust un analizēt formu.
2.	Monotipijas (dažādi atspiedumi no stikla, vai citas gludas virsmas).	8	Apgūt dažādus paņēmienus monotipijas veidošanā. Viens no grafikas tehnikas veidiem.

3.	Trīsdimensiju objekti no dažādiem materiāliem (kartons, papīrs, plastika, stieple u.c.)	8	Apgūt formas, kompozīcijas sasaisti. Apgūt proporciju izjūtu.
4.	Lampas kupols	10	Notinums ar stiķiem, diegiem, vai papīra plastikas tehnikās. Apgūt formas un proporciju izjūtu.
		34	

MĀCĪBU METODES

- izskaidrojoši ilustratīvo metodi (stāstījums, skaidrojums), izmantojot mācību grāmatas, palīglīdzekļus, uzskates līdzekļus, praktisku darba demonstrējumu;
- atklājumu metode (veicot radošu darbu, atklājot jaunas materiāla izmantošanas iespējas, paņēmienus iecerētā darba veikšanai);
- reprodutīvo metodi (mēģinājumi, demonstrējumi, prasmju un iemaņu veidošana praktiskajā darbā);
- problemātiskā izklāsta, daļēju meklējumu jeb heuristisko - radošās darbības pieredzes veidošana, vingrināšanās;
- pārdzīvojuma, emocionālās iedarbības metodes (efektīvs demonstrējums, pārsteiguma momenti, unikāls darba rezultāts, emocionāli vērtējošās attieksmes pieredze).

MĀCĪBU DARBA FORMAS

Frontālais, individuālais, grupu darbs, demonstrējums nodarbībās, analizēšana, praktizēšana, lekcija, mācību ekskursija un radošās prakses – nometnes.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMĀIS APRĪKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

- mācību darbam piemērotas telpas,
- radošajam darbam piemēroti galdi, krēsli atbilstoši skolēnu skaitam klasē;
- skapji, plaukti materiālu, darbarīku, instrumentu, uzskates līdzekļu, skolēnu darbu glabāšanai;
- aparatūra vizuālā materiāla demonstrēšanai,
- materiāli, krāsas, darbarīki: papīrs, kartons, līmplēves, zīmuļi, otas, velces, lineāli, līme u.c.
- speciālā literatūra, reprodukciju albūmi, interneta iespējas u.c.

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

- Kagainē Z. Tēlainā domāšana vizuālajā mākslā R.;Zvaigzne ABC, 1997
- Kagainē Z. Radošā domāšana vizuālajā mākslā R.;Zvaigzne ABC, 2006
- Kavacis V. Mākslas valodas pamati R.;ZvaigzneABC,1999
- Sīmane Z. Vizuālā māksla 1. – 9. klasē, Lielvārds,1998.
- Jurjāne A. Kompozīcija R.; Neputns, 2005.
- Veinbahs K. Krāsu pasaule:Vizuālā māksla, R.;ZvaigzneABC, 1998.
- Kundziņš M. Dabas formu estētika R.;SIA Madris, 2004.
- Zirdziņa V. Vizuālās mākslas valodas ābece. R.;Sprīdītis,1995.
- Briška I. Kompozīcija R;Zvaigzne ABC, 2007
- Treimane G. Papīra plastika R.;Zvaigzne ABC 1997.
- Ozolniece I. Mezglošana R.,Avots,1988.
- Ozoliņa Nucho A., M. Vidnere Māksla un pašatklāsme R.; AGB, 1999.
- A.Gair The artist's handbook 2004.
- Jackson P. The Art and Craft of Paper sculpture. London,1996.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA *Veidošana* PROGRAMMA

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA ILGUMS, SATURS UN SADALĪJUMS

1 MĀCĪBU GADAM

Stundu sk.	Jaun. gr.	Vidējā gr.	Vec. gr.	Kopā
nedēļā	1	2	2	5
mācību gadā 35 nedēļas	35	70	70	175

MĒRĶIS

Sekmēt ieinteresētas un radošas personības veidošanos, iepazīstot tēlniecību kā vizuāli telpisku pasaules izziņas avotu. Apgūt veidošanas iemaņas. Attīstīt redzes, taustes un uztveres sajūtas, kā arī prast pielietot apgūtās iemaņas radot ideju skices un radošus darbus.

UZDEVUMI

- izzināt dabas un kultūrvides objektus, veidojot izpratni par trīs dimensionālu apjomu uzbūvi un īpašībām, tēlniecības daudzveidību;
- veidot izpratni par izteiksmes līdzekļiem tēlniecībā, iepazīt tēlniecības materiālus, tehnikas un tehnoloģijas;
- iepazīt un apgūt tēlniecību kā ideju izpausmes veidu, vizuāli attēlojot un interpretējot tēlus, tēmas un idejas, analizēt radoša darba procesu un rezultātu.

Jaunākā grupa 34 st.

iepazīt veidošanas materiālus, faktūras un to izpildījuma iespējas;

- attīstīt pirkstu veiklību un prasmi koordinēt plaukstas kustības, realizējot konkrētu ieceri;
- apgūt dažādu vienkāršu apaļformu veidošanas iespējas;
- pamatprasmes formas apjoma atveidošanā plaknē(cilnis).

Vidējā grupa 34 st.

- Izzināt vienkāršas dabas formas un tās atveidot (siluets-plakne, apjoms);
 - prast pielietot dzīvnieka formu atveidojumiem raksturīgākās faktūras virsmas apstrādāšanai;
 - mācīties savu radošo ideju atveidošanu cilnī un 3-D formās;
 - apgūt dažādu, jaunu veidojamo materiālu veidošanas iespējas
-
- veidot izpratni par proporcijām, veidojot vienkāršas vai saliktas formas darbus pēc dotiem dabas formu paraugiem;

Jaunākā grupa 35 st.

Nr.	Tēmas	stundu sk.	zināšanas, prasmes, un iemaņas
1.	Dabas formu atspiedumi, reljefi, faktūras. Veidojamie materiāli un to iespējas.	4	Iepazīties ar mīkstajiem veidošanas materiāliem (plastilīns, plastika, māls) Attīstīt pirkstu veiklību un prasmi koordinēt plaukstas kustības, realizējot konkrētu ieceri
2.	Vienkāršas formas iekomponēšana plaknē.	8	Mācīties iekomponēt laukumā, izprast formas platuma, garuma un apjoma attiecības /izskaidrot - kas ir 3D/
3.	Apaiļfigūra. Vienkāršu formu veidošana pēc dabas materiāliem.	12	Iemācīties veidot dažādas, vienkāršas, tēlnieciskas formas no viena māla gabala.
4.	Pašsaceres kompozīcijas – iztēles darbs. Apaļforma un cilnis.	10	Apgūt pamatprasmes raksturīgu, izteiksmīgu, plastisku figūru atveidošanā.

Vidējā grupa / vecākā grupa 70+70 st.

Nr.	Tēmas	stundu sk.	zināšanas, prasmes, un iemaņas
1.	Vienkāršu dabas formu – lapu, ziedu, augļu atveidojums	12	Prast veidot vienkāršus priekšmetus vienotā kompozīcijā plaknē (siluets,

	cilnī.		apjoms).
2.	Dabas forma. Atveidojums apaļskulptūrā.	12	Apgūt vienkāršas, kompakas dabas formas atveidojumus palielinājumā. Faktūru izmantošana .
3.	Figūra.	14	Iemācīties pēc dabā redzētā vai foto – uzveidot dzīvnieka figūras Panākt līdzību, kustību, izteiksmi. Atrast raksturīgāko faktūru formas virsmas apstrādē.
4.	Pasaku tēla atveidojums apaļskulptūrā un plaknē.	12	Rosināt fantāziju, iztēli. Prast atveidot savu ideju dotajā materiālā.
5.	Stilizēta putna atveidojums cilnī un apaļskulptūrā.	18	Prasme atveidot dabas formu kā radoši interesantu, proporcionālu un plastisku darbu.

MĀCĪBU METODES

- izskaidrojoši ilustratīvo metodi (stāstījums, skaidrojums), izmantojot mācību grāmatas, palīglīdzekļus, uzskates līdzekļus, praktisku darba demonstrējumu;
- norādošā, jeb direktīvā metode;
- jautājumu jeb sokratiskā metode;
- reproduktīvo metodi (mēģinājumi, demonstrējumi, prasmju un iemaņu veidošana praktiskajā darbā);
- problemātiskā izklāsta, daļēju meklējumu jeb heirstisko - radošās darbības pieredzes veidošana, vingrināšanās;
- pārdzīvojuma, emocionālās iedarbības metodes (efektīvs demonstrējums, pārsteiguma momenti, unikāls darba rezultāts, emocionāli vērtējošās attieksmes pieredze).

MĀCĪBU DARBA FORMAS

Frontālais, individuālais, grupu darbs, demonstrējums mācību stundā, praktiska darbība, lekcijas, mācību ekskursija un radoša nometne.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMĀS APRĪKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

Darbam piemēroti telpas, galdi, prožektoru, ķebli, ģipša ģeometriskie priekšmeti, podesti, plāksnes, sadzīves priekšmeti, augļi, mulāžas, veidošanas kociņi, plaukti darbu uzglabāšanai, māls u.c. veidošanas materiāli.

Uzskates līdzekļi - fondu darbi, ģipša atlējumi, reprodukcijas, grāmatas, žurnāli, mūsdienu tehnoloģiju iespējas.

Speciālā mācību un metodiskā literatūra, reprodukciju albūmi, interneta iespējas u.c

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

Drīzulis A. Anatomija māksliniekiem – R.; Madris, 2001.

Matvejevs V. Faktūra – R.; Zvaigzne ABC, 1984.

Z. Kagaine Radošā domāšana vizuālajā mākslā R.; Zvaigzne ABC 2006.

Z. Kagaine Tēlainā domāšana vizuālajā mākslā R.; Zvaigzne ABC 1999.

L. Kolvina, E. Spīra Dzīvā daba. Enciklopēdija. 1996.

M. Brūsa Mitforda zīmes un simboli. 1998.

Kundziņš M. Dabas formu estētika R.; Madris, 2004.

Ланг Й. Скульптура. Москва; 2000.

Мальстром М. Моделирование фигуры человека. Минск; 2003.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA *Kompozīcija* PROGRAMMA

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURS

Kompozīcija ir tas mācību priekšmets, kurš apvieno mākslas jomas, dodot plašāku skatījumu gan uz kultūrvidi – tās vizuālām un estētiskām vērtībām, stilistisko daudzveidību.

Mācību priekšmeta *Kompozīcija* saturu veido 9 tēmas. Priekšmeta apguves īpatnība nosaka, ka tēmas tiek apgūtas, ik pēc noteikta laika atkārtojot tās. Tēmām atkārtojoties, pieaug to grūtības pakāpe. Mācību satura apguves secību veido pedagogs, mācību saturā iekļaujot visas tēmas, un mācību nobeigumā nodrošinot *Kompozīcija* noslēguma prasību sasniegšanu visiem audzēkņiem.

9 tēmas kopumā un katra tēma atsevišķi ietver visas mācību priekšmeta *Kompozīcija* satura daļas: izziņas darbību, mākslas valodas apguvi, radošo un vērtējošo darbību. Ikviena tēma īstenojas kā daudzveidīgi mācību uzdevumi, kurus izvēlas skolotājs atbilstoši plānotajam mācību procesam. Mācību uzdevumu dažādība nodrošina audzēkņa daudzveidīgu prasmju apguvi un spēju attīstīšanu – prasmi mērķtiecīgi vērot un veikt vizuālus pierakstus, dažādu tehniku apguvi, prasmi risināt radošas un tehniskas problēmas, mākslas piemēru pētīšanu un analīzi, radoša darba un darba procesa novērtēšanu, prasmi aizstāvēt savu viedokli un citas.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA ILGUMS, SATURS UN SADALĪJUMS

1. MĀCĪBU GADAM

stundu sk.	Vid.gr.	Vec. gr.	kopā
nedēļā	2	2	
mācību gadā 35nedēļas	70	70	140

MĒRĶIS

Apgūt kompozīcijas pamatprincipus, prast tos lietot radošajā darbībā izmantojot dažādus materiālus.

UZDEVUMI

- veikt monohromus uzdevumus;
- iepazīties ar kompozīcijas pamatelementiem;
- veikt vingrinājumus, izmantojot ierobežotu elementu skaitu;
- attīstīt ritma izjūtu un precizitāti.
- veikt grafiskus vingrinājumus;
- iepazīties ar krāsu kā kompozīcijas izteiksmes līdzekli;
- veidot vienkāršus objektus, maketus, izkopjot attēlošanas prasmes un mākslinieciskās iemaņas.

1. Kompozīcijas jēdziens

Kompozīcijas jēdziena izpratne. Kompozīcijas likumsakarības dažādos mākslas veidos un kultūrvidē.

2. Kompozīcijas principi

Ritms, līdzsvars, statika/dinamika, kontrasts, proporcijas, dominante, simetrija/asimetrija, vienotība, centrs.

Kompozīcijas ievietojums laukumā. Formāts un kompozīcija.

3. Vizuālās izteiksmes līdzekļi

Punkts. Līnija. Laukums. Krāsa. Forma. Faktūra.

4. Kompozīcijas veidi

Kompozīcija plaknē: vizuāli plastiskā kompozīcija; 2D dizains – grafiskais un informācijas dizains.

Telpiska kompozīcija.

5. Stilizācija un ornamenti

Formas vizuāls vispārinājums. Modulis.

6. Telpiska kompozīcija

Instalācija, virsmas struktūra, makets, asamblāža, dekorācijas u.c.

7. Materiāli, tehnikas, un paņēmieni

Dažādu materiālu īpašības, to savstarpēja saskaņošana.

Zīmējums, gleznojums, aplikācija, maketēšana, asamblāža, konstruēšana, instalāciju veidošana.

8. Kompozīcijas stilistika

Vizuālās stilistikas daudzveidība.

Vēsturiskie stili.

Mākslinieka /autora rokraksts, darbu stilistika.

Fonts/ šrifts kā vizuālās izteiksmes līdzeklis.

9. Ideja. Tēls. Vēstījums.

Mērķtiecīgs izteiksmes līdzekļu, tehnikas, kompozīcijas principu lietojums.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURA APGUVES SECĪBA

2.māc. gadā 35 st.:

- 1. semestrī veikt monohromus uzdevumus;
- iepazīties ar kompozīcijas pamatelementiem;
- veikt vingrinājumus, izmantojot ierobežotu elementu skaitu;
- attīstīt ritma izjūtu un precizitāti.
- veikt grafiskus vingrinājumus;
- iepazīties ar krāsu kā kompozīcijas izteiksmes līdzekli;

3. māc. gadā 3Skolu beidz -15 st.:

- pielietot kompozīcijas pamatos iegūtās zināšanas un prasmes, zīmējot, gleznojot, izpildot divdimensiju vai trīsdimensiju vingrinājumus;
- veidot vienkāršus objektus, maketus, izkopjot attēlošanas prasmes un mākslinieciskās iemaņas.
- attīstīt formas un telpas izjūtu.
- prast uztvert kompozīcijas kopumu;
- pilnveidot grafiskās un krāsu kompozīcijas paņēmienus;
- iepazīties ar vides organizācijas principiem;

Nr.	Tēmas	stundu sk.	zināšanas, prasmes, un iemaņas
1.	Līnija – veidi un organizācija	4	Ritma izjūta, precizitāte
2.	Punkti, riņķi, apli	6	No vienkāršā uz sarežģīto
3.	Simboli, zīmes, to nozīme	6	Pamatelementu izmantošanas veidi

4.	Ritms, tā organizēšana	6	Ritma izjūtas attīstība
5.	Ornaments, josla	4	Vizuālo elementu komponēšana
6.	Faktūras (grafiskie izteiksmes līdzekļi)	6	Metodisks izpētes darbs, viena krāsa dažādi materiāli
7.	Siluets, fons	4	Stilizācijas pamatprincipi, dekoratīvās noformēšanas pamati.
8.	Stilizācija, dabas formas, klusās dabas vai ainavas analīze	8	Kompozīcijas pamatu izpratne, laukumu kompozīcija
9.	Klusā daba vai ainava-kompozīcijas veidošana ar aplikāciju	8	Laukuma kārtošanas principi
10.	Toņu dažādība dabā	8	Toņu meklējumi no rudens lapām
11.	Krāsu mācība, krāsu aplis	8	Pamatkrāsas un atvasinātas krāsas

MĀCĪBU SASNIEGUMU VĒRTĒŠANAS PAMATPRINCIPI UN KĀRTĪBA

Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas procesā tiek ievēroti šādi vērtēšanas pamatprincipi:

- pozitīvo sasniegumu summēšana (iegaumēšanas un izpratnes, zināšanu lietošanas un radošās darbības līmenī);
- pārbaudes obligātums;
- vērtēšanas regularitātes princips - mācību sasniegumi tiek izvērtēti un analizēti regulāri stundu laikā organizējot pārrunas (pašnovērtējums, grupas biedru vērtējums, skolotāja vērtējums), lai pārliecinātos par izglītojamā iegūtajām zināšanām, prasmēm, iemaņām un pilnveidotu turpmāko izglītības procesu;
- prasību atklātības un skaidrības princips, darbi tiek vērtēti atbilstoši izvirzītajiem uzdevuma vērtēšanas kritērijiem;
- semestru beigās – skatēs.

MĀCĪBU METODES

- izskaidrojoši ilustratīvo metodi (stāstījums, skaidrojums), izmantojot mācību grāmatas, palīglīdzekļus, uzskates līdzekļus, praktisku darba demonstrējumu;
- atklājumu metode (veicot radošu darbu, atklājot jaunas materiāla izmantošanas iespējas, paņēmienus iecerētā darba veikšanai);
- reproduktīvo metodi (mēģinājumi, demonstrējumi, prasmju un iemaņu veidošana praktiskajā darbā);
- problemātiskā izklāsta, daļēju meklējumu jeb heuristisko - radošās darbības pieredzes veidošana, vingrināšanās;
- pārdzīvojuma, emocionālās iedarbības metodes (efektīvs demonstrējums, pārsteiguma momenti, unikāls darba rezultāts, emocionāli vērtējošās attieksmes pieredze).

MĀCĪBU DARBA FORMAS

Frontālais, individuālais, grupu darbs, demonstrējums mācību stundā, analizēšana, praktizēšana, lekcija un mācību ekskursija.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMAS APRĪKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

- mācību darbam piemērotas telpas,
- radošajam darbam piemēroti galdi, krēsli atbilstoši skolēnu skaitam klasē;
- skapji, plaukti materiālu, darbarīku, instrumentu, uzskates līdzekļu, skolēnu darbu glabāšanai;
- aparātūra vizuālā materiāla demonstrēšanai,
- materiāli, krāsas, darbarīki: papīrs, kartons, līmplēves, zīmuļi, otas, velces, lineāli, līme u.c.
- metodiskā literatūra, reprodukciju albūmi, interneta iespējas u.c.

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

- Kagainē Z. Tēlainā domāšana vizuālajā mākslā R.;Zvaigzne ABC, 1997
- Kagainē Z. Radošā domāšana vizuālajā mākslā R.;Zvaigzne ABC, 2006
- Kavacis V. Mākslas valodas pamati R.;ZvaigzneABC,1999
- Sīmane Z. Vizuālā māksla 1. – 9. klasē, Lielvārds,1998.
- Jurjāne A. Kompozīcija R.; Neputns, 2005.
- Veinbahs K. Krāsu pasaule :Vizuālā māksla, R.;ZvaigzneABC, 1998.
- Kundziņš M. Dabas formu estētika R.;SIA Madris, 2004.
- Zirdziņa V. Vizuālās mākslas valodas ābece. R.;Sprīdītis,1995.
- Latviesu glezniecība, reprodukciju mape:R.; NIMS, 2000.
- Vanaga A. Latvijas glezniecība; R.; Nacionālais apgāds, 2006.
- Briška I. Kompozīcija R;Zvaigzne ABC, 2007
- Bērna vizuālā darbība II daļa, Mākslas pedagoģija R.; RaKa
- Austruma S. S. Savicka Konsultants vizuālajā mākslā R.; ZvaigzneABC 2000.
- Ozoliņa Nucho A., M. Vidnere Māksla un pašatklāsme R.; AGB, 1999.
- Kalnačs J. Arī sapņu zīmētājs Kārlis Padeģs. 1993.
- Kolvina L., E. Spīra Dzīvā daba. Enciklopēdija. 1996.
- A.Gair The artist's handbook 2004.
- P.Hook The Natural world 2004

MĀCĪBU PRIEKŠMETA *Zīmēšana* PROGRAMMA

MĒRĶIS

Sekmēt ieinteresētas un radošas personības attīstību.

Sekmēt audzēkņa zīmētprasmes apguvi kā līdzekli pasaules izzināšanai, attēlošanai un pašizteiksmei.

UZDEVUMI

Attīstīt prasmi vērot dabu un apkārtējo pasauli, saskatīt tajā būtisko, raksturīgo un lietās atpazīt specifiski māksliniecisko, prast to vizualizēt.

Apgūt zīmēšanas izteiksmes līdzekļus un kompozīciju, tehnikas un paņēmienus, akadēmiskās zīmēšanas pamatus.

Apgūt zīmējumu kā savu radošo ieceru izpausmes veidu, analizēt radoša darba procesu un rezultātu.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA APGUVES ILGUMS UN APJOMS

Stundu skaits	Jaunākā gr.	Vidējā gr.	Vecākā gr.	kopā
nedēļā	1	2	2	5
mācību gadā 35 nedēļas	35	70	70	175

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURS

Mācību priekšmeta *Zīmēšana* saturs nodrošina saikni starp *Gleznošanu, Kompozīciju*, un citiem mācību priekšmetiem, kā arī priekšnoteikumus apgūto zināšanu un prasmju daudzveidīgai lietošanai.

Mācību priekšmeta *Zīmēšana* saturu veido vienpadsmit tēmas. Priekšmeta apguves īpatnība nosaka, ka tēmas tiek apgūtas, ik pēc noteikta laika atkārtojot tās. Tēmām atkārtojoties, pieaug to grūtības pakāpe. Mācību satura apguves secību veido mācību priekšmeta *Zīmēšana* pedagogs.

Vienpadsmit tēmas kopumā un katra tēma atsevišķi ietver visas mācību priekšmeta *Zīmēšana* satura daļas: mākslas uztveri, mākslas valodu, radošo un vērtējošo darbību.

Ikvienu tēmu īstenojas kā daudzveidīgi mācību uzdevumi, kurus izvēlas skolotājs atbilstoši plānotajam mācību procesam. Mācību uzdevumu dažādība nodrošina audzēkņa daudzveidīgu prasmju apguvi un spēju attīstīšanu - redzes atmiņas attīstīšanu, prasmi mērķtiecīgi vērot un veikt vizuālus pierakstus – skices un uzmetumus, stājas un rokas kustību izkopšanu, mākslas piemēru pētīšanu un analīzi, kā arī radoša darba un darba procesa novērtēšanu un citas.

Līnija	Līnijas iepazīšana darbībā. Līniju dažādība, tēlainība, pielietojums.
Forma	Formu daudzveidība un raksturs: ģeometriskas un plastiskas formas, vienkāršas un saliktas formas. Formas attēlojums plaknē (apveids, siluets, apjoms).
Tonis	Tumši – gaišā attiecības, to novērtējums. Kontrasts un nianse Tonālo gradāciju ieguves paņēmieni. Toņa tēlainā izteiksmība.
Virsmas	Virsmas rakstura izpēte. Virsmas īpašību un faktūru daudzveidīga izziņošana (redze, tauste) un attēlošana (tekstūra).
Telpa	Priekšmetu izvietojums telpā (viens aiz otra, tuvāk – tālāk). Objektu izmēru izmaiņas telpā Lineārā un gaisa perspektīva. Zīmējuma plāni.
Zīmēšanas tehnikas, paņēmieni, materiāli.	Stāja, rokas/acs koordinācija Skice, uzmetums, vingrinājums Materiālu/ instrumentu raksturs, izteiksmīgums.

Akadēmiskās zīmēšanas pamati	
Uzbūves zīmējums.	Ģeometrisku un plastisku formu uzbūves zīmējums: kompozīcija lapā, konstruēšana, ievērojot proporcijas un perspektīvi.
Tonāls zīmējums.	Apjoms un materialitāte. Gaismēna un tonis. Zīmēšanas tehnikas un ēnošanas paņēmieni. Štrihs.
Zīmējumu un grafikas darbu iepazīšana	Kopija. Interpretācija. Analīze un vērtēšana.
Grafikas tehnikas	Tehniku apguve, eksperimenti un to radošs pielietojums.
Radoša pašizpaušme	Tematiski un iztēles zīmējumi. Mērķtiecīga izteiksmes līdzekļu un tehnikas izmantošana

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURA APGUVES SECĪBA

1. māc.gadā 35 st.:

- Iepazīties ar zīmēšanas pamatprincipiem, dažādiem zīmēšanas materiāliem un tehnikām;
- Attīstīt motoriskās prasmes un iemaņas: spēju koncentrēties, uztvert informāciju, attīstīt speciālās vizuāli radošās prasmes;
- Studēt vienkāršu dabas formu uzbūvi.

2. māc.gadā 70 st.:

- Pilnveidot speciālās vizuāli radošās prasmes attīstot darba tempa, apjoma, kvalitātes iemaņas;
- Mācīties pielietot un analizēt vizuālos elementus un to savienojumus.
- Iepazīties ar lineārās perspektīvas pamatprincipiem;
- Apgūt formas veidošanas principus, tonālo attiecību attēlošanas pamatus;
- Gūt priekšstatu par jēdzieniem: apjoms, tonis, gaisma, ēna (pašēna, krītošā ēna), reflekss, kontrasts, ritms.

3. māc.gadā 70 st.:

- Pilnveidot grafisko izteiksmes līdzekļu izmantošanas prasmes;
- Veidot skicēšanas prasmes, veicot īstermiņa figūras un telpas studijas;
- Prast analizēt vizuālos elementus un to savienojumus;
- Padziļināt izpratni par priekšmetu formas uzbūvi, apjoma attēlošanu plaknē;
- Attīstīt prasmi izmantot dažādas zīmēšanas tehnikas.

MĀCĪBU DARBA FORMAS, METODES

Mācību stundas *Zīmēšanā* var notikt ne tikai mācību klasē – tās var notikt plenērā laukos un pilsētvidē, muzejā un izstāžu zālē vai citur.

Darba formas var izvēlēties radoši un variēt pēc situācijas: frontālais, individuālais, grupu darbs, demonstrējums mācību stundā, praktiska darbība, lekcija un mācību ekskursija.

Skolotājs atšķirīgās situācijās no daudzveidīgā metožu klāsta izvēlas tās mācību metodes, kuras liekas vispiemērotākās konkrēto mācību mērķu sasniegšanai.

Pēc darbības rakstura var izdalīt trīs atšķirīgas metožu grupas - norādošās, sokrātiskās un atklājuma metodes:

Norādošās metodes piemērotas, lai sniegtu audzēkņiem konkrētas zināšanas, prasmes, tehnikas.

- Norādošās metodes *Zīmēšanā* izmanto, uzsākot jaunu tēmu vai uzdevumu. Skolotāja *stāstījums* vai *demonstrējums* iepazīstina audzēkņus ar uzdevumu, metodiskajiem uzskates līdzekļiem un palīglīdzekļiem (skatu lodziņš, sarkanais filtrs u.c.), tehniskiem paņēmieniem (vizēšana, proporciju mērīšana) un instrumentiem uzdevuma veikšanai.

Sokrātiskās metodes lieto, lai virzītu audzēkņus uz patstāvīgi ideju un risinājuma meklēšanu, prasmes analizēt, vērtēt un izteikties attīstīšanu dialogā ar skolotāju un klases biedriem.

- Sokrātiskās metodes *Zīmēšanā* izmanto, veicot dažādus mācību uzdevumus. Pedagoģa un audzēkņu *sarunas* palīdz saskatīt un pievērst uzmanību detaļām, vizuālām vērtībām, tuvāk izprast ar saskatīšanu vai attēlošanu saistītas problēmas, lietu uzbūvi un jēdzienus.

Mācību darbu tapšanas un izvērtēšanas procesā var izmantot *jautājumu un atbildi* metodi: mērķtiecīgi jautājumi var palīdzēt audzēknim analizēt mākslas darbus, saskatīt iespējamās kļūmes darba procesā, novērtēt darba procesu un tā rezultātu. Audzēkņa praktiskais darbs ir aktīvs process, kurā jautājumi un atbildes var būt gan formulētas vārdiski, gan risinātas darbībā – *ideju pieraksti, eseja, vērotā skicēšana, tehnisko paņēmieni, mākslas darbu un dabas studijas, kopēšana, avotu izpēte, materiālu atlase* u. c.

Atklājuma metodes pamatā ir audzēkņa daudzveidīga radošā darbība, eksperimentēšana un izzināšanas prieks. Skolotājs organizē mācību procesu tā, lai tas būtu *atvērts* skolēnu patstāvīgiem atklājumiem.

- Atklājuma metodes *Zīmēšanā* izmanto, audzēkņiem patstāvīgi izzinot kaut ko jaunu daudzveidīgos radošos mācību uzdevumos, kā arī mācoties no savām veiksmēm un kļūdām. Tās ir *eksperiments* un *praktiskais darbs* ar atšķirīgiem, atklājumus ietverošiem nosacījumiem – darbs ar jauniem materiāliem, tehnikām un izteiksmes veidiem.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMĀIS APRIKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

Darbam nepieciešamas piemērotas telpas, zīmēšanas dēļiši, molberti, prožektoru, skapis vai plaukti, ķebliši, ģeometriskie priekšmeti, podesti, plāksnes, sadzīves priekšmeti, drapērijas.

Uzskates līdzekļi - fondu darbi, reprodukcijas, grāmatas, žurnāli, speciālā mācību un metodiskā literatūra, mūsdienu tehnoloģiju iespējas.

Mācību materiāli- papīrs, zīmuļi (krāsainie, grafīta), ogle, pastēļi, dzēšamās gumijas, tuša, tušas spalvas, piespraudes, sangāna, krīts u.c. grafiskie materiāli.

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

Dž. Mārtina Rokasgrāmata zīmēšanā un gleznošanā R.; A/S Preses nams,1995.

V. Zirdziņa Vizuālās mākslas valodas ābece. 1995.

I. Briška Kompozīcija R;Zvaigzne ABC, 2007

I. Briška Perspektīva un telpiskums R.; Zvaigzne ABC 2006.

Z. Kagaine Radošā domāšana vizuālajā mākslā R.;Zvaigzne ABC2006.

Z. Kagaine Tēlainā domāšana vizuālajā mākslā R.;Zvaigzne ABC 1999.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA *Gleznošana* PROGRAMMA

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA ILGUMS, SATURS UN SADALĪJUMS

1. MĀCĪBU GADAM

Stundu sk.	Jaunākā gr.	Vidējā gr.	Vecākā gr.	Kopā
nedēļā	1	1	2	3
mācību gadā 35 nedēļas	35	35	70	175

MĒRĶIS

Sekmēt ieinteresētas un radošas personības attīstību,

Apgūt gleznošanas paņēmienus un tehnikas, prast tās daudzpusīgi izmantot mācību un radošajos darbos.

UZDEVUMI

1. mācību gadā

- veidot un attīstīt prasmes un iemaņas rīkoties ar gleznošanas piederumiem.
- apgūt dažādus gleznošanas tehniskos paņēmienus;
- iepazīties ar krāsu mācības pamatiem;
- prast iegūt krāsu gaišuma un tumšuma dažādas pakāpes;
- iegūtās prasmes pielietot radošajā darbībā.

2. mācību gadā

- iepazīties ar formas veidošanas principiem;
- prast iegūt un lietot praktiskajā darbībā bagātu toņu gammu;
- pārzināt krāsu mācības pamatus;
- spēt saskatīt un analizēt gleznieciskās kvalitātes mākslinieku darbos;
- pilnveidot dažādu tehnisko līdzekļu lietojumu gleznojumos.

3. mācību gadā

- attīstīt prasmi strādāt dažādās glezniecības tehnikās;
- apgūt krāsu perspektīvi, izprast priekšmeta formu, materialitāti;

- veikt eksperimentus dažādos uzdevumos;
- studēt dabu, interjeru īstermiņa uzmetumos;
- iegūtās prasmes un zināšanas pielietot klusās dabas, tematiskajās kompozīcijās.

1. mācību gads 35 st.

Nr.	Tēmas	stundu sk.	zināšanas, prasmes, un iemaņas
1.	Vingrinājumi gleznošanas iemaņu un prasmju veidošanai	2	Sedzošu krāsu klāšana, pamatkrāsu jaukšana
2.	Vingrinājumi akvareļtehnikā	1-3	Pludināšana, krāsu pārejas
3.	Klusā daba ar ziediem	2	Triepienu tehnika, otas raksts, faktūras
4.	Radošas iztēles gleznojums ainava	3-4	Vizuālo izteiksmes līdzekļu lietojums kompozīcija
5.	Vienk. priekšmetu uzstādījums	3-4	Triepienu tehnika, otas raksts, faktūras
6.	Mākslas darbu reprodukciju studēšana (kl. d. vai ainava)	4-6	Eļļas krītiņi un guaša tehnika. Atšķirīgais un kopējais
7.	Vienkārša ainava , darbs plenērā	2-4	Zemes un debess attiecību meklējumi
8.	Vērojumi dabā, ēkas fragmenta studijas saules gaismā	1-3	Īstermiņa studijas dabā
9.	Priekšmeti dabiskā apgaismojumā	1-3	Apjoma meklējumi
10.	Vienk. formas priekšmeti mākslīgajā apgaismojumā	3-5	Apjoma studijas, gaismēnu kontrasti Guaša tehnika.

2 .mācību gads. – 35 stundas

Nr.	Tēmas	stundu sk.	zināšanas, prasmes, un iemaņas
1.	Vērojumi dabā, ēkas fragmenta studijas saules gaismā	1-3	Īstermiņa studijas dabā

2.	Vienk. formas priekšmeti mākslīgajā apgaismojumā	2-6	Apjoma studijas, gaismēnu kontrasti Guaša tehnika.
3.	Mācību stunda muzejā, izstādes apmeklējums	1-3	Vizuālo izteiksmes līdzekļu studijas, analīze, kopijas
4.	Radošas iztēles gleznojums ainava	2-6	Vizuālo izteiksmes līdzekļu lietojums kompozīcija
5.	Priekšmeti dabiskā apgaismojumā	3-7	Apjoma meklējumi
6.	Kopijas gleznošana pēc atmiņas	3-6	Izanalizētas klusās dabas- brīvas kopijas gleznojums
7.	Vingrinājumi akvareļtechnikā	1-3	Pludināšana, krāsu pārejas

3. mācību gads - 35 stundas

Nr.	Tēmas	stundu sk.	zināšanas, prasmes, un iemaņas
1.	Ziedi (asteres)	1-2	Eļļas krītiņi, raksturīgais
2.	Ziedi	1-2	Apjoma studijas (guaša tehnikā)
3.	Stilizēts, dekoratīvs uzstādījums	2-5	Krāsu māc. atkārtojums, Gleznošanas tehnikas pilnveidošana
4.	Interjera studijas (Matiss u.c.)	4	Iejas izpildījums plaknē
5.	Sadzīves priekšmetu grupa ar baltu akcentu	4-7	Kolorīts, kompozīcija, dominante
6.	Dabas formu studijas - augi	2	viz. izteiksmes līdzekļu lietojums.
7.	Stunda izstādē	1-2	Gleznu analīze, ātrās kopijas
8.	Monohroms vai divtoņu gleznojums	4	Apjoma veidošana, silti vēso toņu attiecības
9.	Gleznieciskās kvalitātes dabā	2-3	Īstermiņa studijas, noskaņa

10	Ainava latviešu mākslinieku darbos	1-3	Ātrās kopijas
----	------------------------------------	-----	---------------

MĀCĪBU METODES

- izskaidrojoši ilustratīvo metodi (stāstījums, skaidrojums), izmantojot mācību grāmatas, palīglīdzekļus, uzskates līdzekļus, praktisku darba demonstrējumu;
- reproduktīvo metodi (mēģinājumi, demonstrējumi, prasmju un iemaņu veidošana praktiskajā darbā);
- problemātiskā izklāsta, daļēju meklējumu jeb heirstisko - radošās darbības pieredzes veidošana, vingrināšanās;
- pārdzīvojuma, emocionālās iedarbības metodes (efektīvs demonstrējums, pārsteiguma momenti, unikāls darba rezultāts, emocionāli vērtējošās attieksmes pieredze).

MĀCĪBU DARBA FORMAS

Frontālais, individuālais, grupu darbs, demonstrējums mācību stundā, analizēšana, praktizēšana, lekcija, mācību ekskursija un radošas nometnes.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMĀIS APRĪKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

Mācību darbam piemērotas telpas, radošajam darbam piemēroti gleznošanas dēļi, molberti atbilstoši skolēnu skaitam klasē, prožektoru, ķebli, ģipša ģeometriskie priekšmeti, podesti, plāksnes, sadzīves priekšmeti, drapērijas, augļi, mulāžas, papīrs, zīmuļi - krāsainie, grafi, dzēšamās gumijas, krāsas, otas, pastēļi, skapis vai plaukti materiālu un darbu uzglabāšanai.

Uzskates līdzekļi - fondu darbi, reprodukcijas, grāmatas, žurnāli, speciālā mācību un metodiskā literatūra, mūsdienu tehnoloģiju iespējas.

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

A. Jurjāne Kompozīcija R.; Neputns, 2005.

A. Jurjane Gleznošana R.; neputns, 2002

Laneri - Dažāna Glezniecības enciklopēdija; R.; Jumava, 2004

H. Daglasa - Kūpere No krāsas līdz gleznai; R; ZvaigzneABC, 2005

K. Veinbahs krāsu pasaule: Vizuālā māksla, R.; ZvaigzneABC, 1998.

Mācību priekšmeta programmu izstrādāja:

Inese Pāvila 2013. gadā